

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1166

гр. София, 12.03.2025 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 2-РО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 2-РИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на пети февруари през
две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Пламен Стоев

Членове: Здравка Първанова
Розинела Янчева

като разгледа докладваното от Здравка Първанова Касационно гражданско
дело № 20248002101860 по описа за 2024 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Образувано е по касационна жалба вх. № 3152/16.02.2024 г. на Н. М. Г., [населено място], и
Й. С. С., [населено място], общ. П., чрез адвокат И. С., срещу въззивно решение №
1284/13.12.2023 г. по в. гр. д. № 1276/2023 г. на Окръжен съд - Бургас.

В касационната жалба се поддържа, че решението е недопустимо и неправилно поради
нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила
и необоснованост - основания за касационно обжалване по чл. 281, т. 2 и т. 3 ГПК.

В изложението по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК се поддържат основанията чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3
ГПК по следните въпроси: 1. Относно задължението на съда и задължението на страната,
която иска допускане на доказателства във въззивното производство, да обоснове своя акт,
съответно своето искане; 2. Относно преценката за редовно възражение от страна на
ответника и допускането на доказателства за него; 3. При защита срещу иск за вреди от
непозволено увреждане, вследствие на изнесени клеветнически и/или неверни твърдения
спрямо ищцовата страна, може ли ответната такава да се освободи от отговорност, без в
срока за отговор на исковата молба, респ. срока по чл. 144 ГПК, да посочи откъде е узнала
тези твърдения.

Ответникът по касация „Медиатор 2015“ ООД, гр. Бургас, чрез адвокат П. Ч., е подал
писмен отговор в срока по чл. 287, ал. 1 ГПК, в който твърди, че не са налице основания за
допускане на касационно обжалване по подадената касационна жалба, като оспорва жалбата
и по същество. Претендира разноси пред касационната инстанция.

Касационната жалба е подадена срещу подлежащ на обжалване акт на въззивния съд, в
срока по чл. 283 ГПК и отговаря на изискванията на чл. 284 ГПК, поради което е

процесуално допустима.

При проверка допустимостта на касационното производство, ВКС, II г. о. констатира следното:

С въззивното решение е отменено решение № 904/28.04.2023 г. по гр. д. № 9087/2021 г. на Районен съд - Бургас, с което „Медиатор 2015“ ООД е осъдено да заплати на всеки от ищите Н. М. Г. и Й. С. С. сумата от 5001 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, произтичащи от следните публикации: статия от 04.08.2021 г., публикувана в 13:10 ч. на уеб сайта на ответника – www.flagman.bg, и статия от 04.08.2021 г., публикувана в 14:35 ч. на същия уебсайт. Вместо него е постановено друго, с което е отхвърлен като неоснователен предявеният от Н. Г. и Й. С. срещу „Медиатор 2005“ ООД иск с правно основание чл. 49, вр. чл. 45 ЗЗД за осъждане на ответника да заплати на всеки от ищите сумата от 5001 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, произтичащи от следните публикации: статия от 04.08.2021 г., публикувана в 13:10 ч. на уеб сайта на ответника – www.flagman.bg, и статия от 04.08.2021 г., публикувана в 14:35 ч. на същия уебсайт.

Въззивният съд е приел за установено, че с влязла в законна сила на 16.10.2023 г. присъда № 55 от 22.11.2022 г. по нохд № 1253/2021 на ОС-Бургас подсъдимият Ю. Ю. е признат за виновен за умишленото убийство на М. С. М., починал на 02.08.2021 г., осъществяващо състав на престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 6, предл. второ и трето вр. чл. 115 НК, за което му е наложено наказание от шестнадесет години лишаване от свобода. Ищите Н. Г. и Й. С. са съответно дъщеря и брат на убитото лице. Между страните е безспорно, че на 04.08.2021 г. в уеб сайта на ответника - www.flagman.bg, са публикувани две статии с автор С. К., първата от които, публикувана в 13:10 ч., със заглавие „Извънредно! Брутално убийство в [населено място], Ю. пребил с кол 71-годишен мъж, задявал се със сестра му“, а втората, публикувана същия ден в 14:35 ч., със заглавие „Убитият пенсионер М. блудствал 4 години с непълнолетната сестра на Ю. от [населено място]“. В съдържанието на първата публикация са описани изострените отношения между Ю. Ю. и М. М., като се посочва, че причината за извършеното престъпно деяние от Ю. са интимните отношения между М. и малката му сестра, като „любовта между момичето и пенсионера била много силна“. В съдържанието на втората статия фигурират изразите „М. М. – М. блудствал с непълнолетната му сестричка“, както и „Пенсионерът имал интимни отношения с момичето от около 4 години.“ В статията е посочено, че информацията е установена в съдебна зала, докато е разглеждана мярката за неотклонение на обвиняемия Ю.. По делото са разпитани свидетели, от чиито показания се установява, че между двамата братя – ищецът Й. и починалият М., имало силна връзка, взаимно се уважавали и поддържали. Свидетелят К., зет на ищеца, е посочил, че след като научил за статиите тъстът му станал нервен, а състоянието му се влошило, тъй като имал поставени стентове на сърцето, отново имал кризи и започнал да се кара с близките си. Свидетелката К. /дъщеря на ищеца/ заявила, че баща □ и починалият □ чичо имали много силна връзка, тъй като израснали заедно, учили в селото, а впоследствие и в [населено място]. Й. построил къща, за да може когато брат му се върне от Русия, да има къде да живее, като двамата постоянно си ходели на гости. Отбелязала е също, че през 2014-2015 г. нейният

баща е спасил живота на брат си М., който имал кръвоизлив в мозъка, като му платил здравните осигуровки и операцията, а впоследствие го гледали един месец в [населено място] с майка □. След прочитане на статията Й. се сринал и тъй като бил с два стента и с прекаран инфаркт, се наложило да посещава лекари. Авторката на процесните статии К. е заявила, че изнесените в първата статия обстоятелства са □ предоставени от неофициален източник. Относно съдържанието на втората статия е посочила, че с изложената в нея информация се снабдила в съдебната зала при вземането на мярка за неотклонение на Ю., когато адвокатът на подсъдимия разказал с подробности за случилото се, след което е дал интервю не само пред нея, а и пред други медии, в което заявил, че между убитото лице и сестрата на Ю. имало блудствени действия преди около 4 години. Свидетелката е уточнила, че е писала първия материал часове преди мярката за неотклонение, като информацията е получена от разказ на прокурора пред журналисти и в съдебна зала, а втората статия е публикувана, след като адвокатът на Ю. потвърдил изнесените данни. К. е посочила, че разполага с аудиозапис от разказа на адвоката след съдебното заседание, в който е обяснено, че възрастният М. е блудствал дълъг период от време с непълнолетно момиче, което е реалната причина, за да се стигне до нападението от страна на брат □. Изрично е подчертала, че в своя разказ адвокатът е употребил думата „блудство“. Разпитана по делото е и Х. Ю., която е свидетелствала за тормоза на М. и заплахите му да не споделя с никого. Посочила е, че срещите между нея и М. не били с нейно съгласие, а насила, поради което и заедно с баща си е подала жалба в полицията. М. не спрял да я тормози. В условията на чл. 266, ал. 3 ГПК въззивният съд е приел приложения към писмения отговор на ответника компактдиск, като е изслушан в съдебната зала звукозаписът, който представлява част от интервюто, дадено от адвокат Р. Б. пред медиите след съдебното заседание по мярката за неотклонение на подсъдимия Ю., чието изявление е послужило за написване на втората статия, публикувана в сайта на ответника. В него се сочи, че мотивът за убийството са блудствените действия на М. с непълнолетната сестра на подсъдимия Ю. в продължение на няколко години. Въззивният съд е приел, че в случаите, в които се твърди да е налице неправомерно увреждане, настъпило поради разгласяване на неверни клеветнически и унижителни за честта и достойнството на починалото лице обстоятелства, отговорността на ответното дружество като собственик на уебсайта, в което са публикувани процесните статии, може да се ангажира по реда на чл. 49 ЗЗД само при условие, че изложената в тези статии информация е клевета, т.е. едновременно позоряща и невярна. Изнесените в двете статии обстоятелства представляват твърдения, като изрично в първата публикация е посочено, че информацията е предоставена от източник на медията, а във втората – получена в съдебната зала при разглеждане на мярката за неотклонение. Прието е, че изнесените данни съдържат zlepоставящи и позорни за личността на починалия обстоятелства, засягащи честта, авторитета и личното му достойнство, както и го обвиняват в извършване на престъпни деяния, свързани със засягане на личната неприкосновеност на непълнолетно лице. В случая обаче публикуваната информация пресъздава получените сведения от източник на медията за интимни отношения между убития и непълнолетно лице, които данни се съдържат и в изявлението на адвокат Н., процесуален представител на подсъдимия,

дадено пред медиите. В него той е заявил, че починалият и непълнолетната сестра на подсъдимия са имали връзка с извършване на блудствени действия в продължение на около 4 години. Свидетелските показания на посоченото в статиите непълнолетно лице – Х. Ю., потвърждават изнесените в процесните публикации данни, че с убития са имали интимни отношения, осъществени без нейно съгласие и в продължителен период от време. Изложените и в двете публикации обстоятелства се считат за верни според събраната от автора им информация, която е отразена без интерпретация на фактите, различна от възприетата от него. Ето защо публикуването на изнесената в двете статии информация не може да се счита за противоправно действие, тъй като отразените фактически твърдения отговарят на истината. Фактите са съобщени на обществеността такива, каквито са били към онзи момент, когато за тях е събрана информация, без да нарушават правилата на журналистическата етика за точното и вярното им отразяване. В обобщение е посочено, че предвид липсата на единия от елементите от фактическия състав на непозволеното увреждане, е безпредметно изследването на твърденията на ищите за претърпените от тях неимуществени вреди и наличието на причинно-следствена връзка между тях и прочитането на процесните статии, поради което предявеният иск е приет за неоснователен.

Не са налице предпоставките за допускане на касационно обжалване на решението, поради липса на соченото от касаторите основание по чл. 280, ал. 1, т. 1 и т. 3 ГПК. Съобразно разясненията, дадени в ТР № 1/19.02.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г., ОСГТК, ВКС, касаторът трябва да посочи правния въпрос от значение за изхода по конкретното дело в мотивираното изложение по чл. 284, ал. 1, т. 3 ГПК. Той трябва да се изведе от предмета на спора, който представлява твърдяното субективно право или правоотношение и да е от значение за решаващата воля на съда, но не и за правилността на съдебното решение, за възприемането на фактическата обстановка или за обсъждане на събраните по делото доказателства. Посоченият от касатора правен въпрос определя рамките, в които следва да се извърши селекцията на касационните жалби по реда на чл. 288 ГПК.

Поставените въпроси не могат да предпоставят допускане касационно обжалване на въззивното решение, тъй като не могат да бъдат преценени като релевантни за изхода на делото. Видно от мотивите на въззивния съд и поддържаните от ищите твърдения в исковата молба, предявената претенция е за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, претърпени вследствие на изложени в процесните статии обиди и клеветнически твърдения по отношение на починалия близък родственик на ищите. Последователно в съдебната практика се приема, че обидата представлява негативна оценка на дадено лице, а клеветата се свързва с факт, чието разгласяване води до засягане честта и достойнството на пострадалия, авторитета му и оценката на околните за него. Като клевета се квалифицира и съзнателното разгласяване на неистински позорни обстоятелства за дадено лице или приписване на престъпление. Претенцията за обезщетяване на претърпени неимуществени вреди, вкл. от обиди и клевети, е строго лична по своя характер. Ако приживе пострадалият е предявил такъв иск, процесът може да бъде продължен от неговите наследници по силата на законното процесуално правоприемство и то само в рамките на заявеното спорно право, очертано със страни, предмет и размер. Ако претенцията не е предявена приживе,

наследниците могат да претендират обезщетение само за собствените си болки и страдания, но не и за тези на непосредствено увредения /арг. от чл.6 ЗОДОВ/. Искът за обезвреда на засегнатите нематериални блага – болки, страдания, неудобства, е строго личен, защото е свързан пряко със субективните преживявания на пострадалия /в този смисъл определения №169/20009г. по ч.т.д. №11/2009г., И.о., №756/2017г. по гр.д.№ 929/2017, IV г.о., № 158/2025г. по ч.т.д.№ 2724/2024г., I т.о./.. Доколкото в случая ишците основават претенцията си на твърдения за оклеветяване и злепоставяне чрез посочените публикации на техния близък родственик, се налага извод, че не се касае за предявен личен иск, от което следва, че не може да бъде ангажирана отговорността на ответника за причинени неимуществени вреди. Дори да се приеме, че ишците твърдят, че са преки жертви на нарушението, то следва да се посочи, че не са налице сочените основания на чл.280, ал.1 ГПК за допускане касационно обжалване на въззивното решение. Първите два въпроса, свързани с приложението на разпоредбите на чл. 266 ГПК и чл. 131, ал. 3 ГПК по отношение на допустимостта на нови доказателства във въззивното производство, не са решени в противоречие с практиката на ВКС. Съгласно т. 3 от ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК, въззивният съд е длъжен да събере доказателствата, които се събират служебно от съда /експертиза, оглед, освидетелстване/, само ако е въведено оплакване за допуснатото от първата инстанция процесуално нарушение, от което може да се направи извод, че делото е останало неизяснено от фактическа страна, или за необоснованост на фактическите изводи, поставени в основата на първоинстанционното решение, или ако тези доказателства са необходими за служебно прилагане на императивна материалноправна норма. В практиката си ВКС приема, че целта на закона е пред въззивния съд да се допускат само доказателства, чието неприобщаване към делото се дължи на обективни причини, а не на небрежността на страната. Преценката на съда дали са налице такива обективни причини, пречатстващи своевременното ангажиране на доказателствата, е конкретна във всеки отделен случай и се извършва въз основа на твърденията на страната и данните по делото. В случая не се касае за допуснати в нарушение на чл.266 ГПК нови доказателства /свидетелски показания/ във въззивното производство, въз основа на които са направени обуславящи изхода на делото правни изводи. Посоченият компактдиск пък е бил представен още с отговора на исковата молба, поради което неприобщаването му към доказателствения материал по делото пред първоинстанционния съд се дължи на причини извън процесуалното поведение на страната. Доказателственото искане за изслушването му в съдебно заседание не попада сред хипотезите на настъпващата в първоинстанционното производство поетапна преклузия за посочване и представяне на доказателства.

Третият въпрос също не може да предпостави допускане на касационно обжалване в сочената от касаторите хипотеза на чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК. Налице е постоянна практика на ВКС /решение № 309/27.05.2024 г. по гр.д. № 1202/2023 г. на ВКС, I г.о./, в която се приема, че журналистите не са длъжни да разкриват своя източник на информация и това тяхно право изрично е регламентирано в чл. 15, ал. 2 от Закона за радиото и телевизията. В съдебния процес по чл. 45 и чл. 49 ЗЗД е достатъчно да се докаже, че такъв източник съществува и че журналистът е извършил добросъвестна проверка за достоверност на

информацията. В случая въззивният съд подробно е анализирал как информацията, съдържаща се в първата статия, е получена от източник на медията-издател, като нейната достоверност е потвърдена в съдебната зала при разглеждане на мярката за неотклонение. Последващото изявление на защитника е дало основание за списването на втората статия.

С оглед изложеното, съдът намира, че не са налице предпоставките за разглеждане на касационната жалба по същество и не следва да се допуска касационното обжалване на решението.

При този изход на делото на ответника по касация „Медиатор 2015“ ООД следва да се присъдят сторените в настоящото производство съгласно представения договор за правна защита и съдействие разноски в размер на 1400 лева.

По изложените съображения, Върховният касационен съд, състав на П г. о.

О П Р Е Д Е Л И:

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на въззивно решение № 1284/13.12.2023 г. по в. гр. д. № 1276/2023 г. на Окръжен съд - Бургас.

ОСЪЖДА Н. М. Г., [населено място], и Й. С. С., [населено място], общ. П., да заплатят на „Медиатор 2015“ ООД, [населено място], сумата 1400 лева – разноски по делото.

Определението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____